

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้เสนอตามลำดับดังนี้

- 4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล จากการสังเกตสภาพทั่วไปเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียน และการปฏิบัติงานของคณะกรรมการดำเนินงานกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนบ้านไผ่ประถมศึกษา สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น เสนอในรูปการบรรยาย
- 4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ให้การสัมภาษณ์ สภาพการดำเนินการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน ปัญหา อุปสรรค เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนบ้านไผ่ประถมศึกษา สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น เสนอในรูปการบรรยาย
- 4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์นักเรียนเพื่อวัดความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสหกรณ์ และเจตคตินักเรียนต่อการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน นำมาแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละประกอบการบรรยาย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

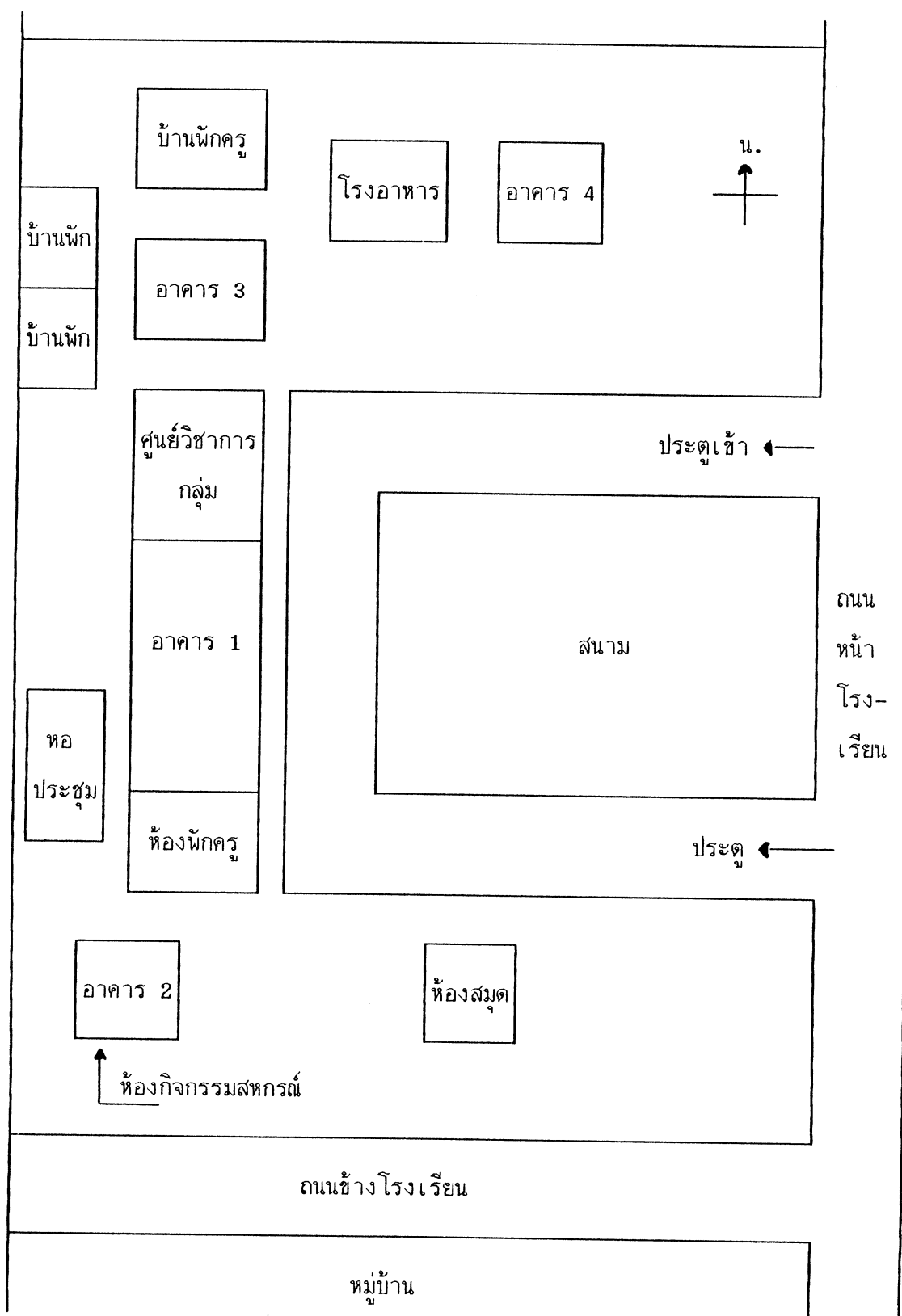
4.1 ข้อมูลจากการสังเกต

4.1.1 สภาพทั่วไปเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียน

โรงเรียนบ้านไผ่ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ เปิดทำการสอนตั้งแต่ชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีนักเรียนชาย-หญิง รวม 804 คน มีข้าราชการครู 39 คน นักการภารโรง 2 คน มีอาคารเรียนถาวร 4 หลัง 32 ห้อง ใช้เป็นห้องเรียน 26 ห้อง ใช้เป็นห้องพิเศษ 6 ห้อง คือ ห้องพัสดุ ห้องพยาบาล ห้องดนตรี ห้องศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียน ห้องนักครู และห้องกิจกรรม

สหกรณ์ นอกจากนี้ยังมีอาคารประกอบอีก เช่น โรงประชุม 1 หลัง ห้องสมุด 1 หลัง อาคาร
อเนกประสงค์ 1 หลัง โรงอาหาร 1 หลัง

การจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน โรงเรียนบ้านไผ่ประถมศึกษา มีเนื้อที่ทั้งหมด 16 ไร่
3 งาน เนื้อที่ส่วนใหญ่จะประกอบด้วยอาคารเรียนและอาคารประกอบเป็นส่วนมาก พื้นที่ว่างด้านหน้า
จะเป็นสนามฟุตบอล ด้านหลังจะมีสนามเด็กเล่น พื้นที่ทำการเกษตร สระน้ำ เรือนเพาะชำ บริเวณ
ขอบถนนและหน้าอาคารมีไม้ดอกไม้ประดับพองาม ห้องเรียนและห้องพิเศษจัดตกแต่งให้อีกต่อ
การเรียนการสอน มีพัดลมทุกห้อง บางห้องมีชุดรับแขก ตู้เย็น ถังทำน้ำเย็น ทราบว่าสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เหล่านี้ได้จากเงินสวัสดิการกิจกรรมสหกรณ์

แผนภาพที่ 11 บริเวณโรงเรียนบ้านไผ่ประถมศึกษา

4.1.2 การปฏิบัติงานของคณะกรรมการดำเนินงานกิจกรรมสหกรณ์โรงเรียน

ที่ตั้ง ร้านกิจกรรมสหกรณ์โรงเรียนบ้านไผ่ประถมศึกษา จัดอยู่ในห้องหนึ่งของอาคารเรียน
 ความสะอาดเรียบร้อย ความแข็งแรงทนทาน และความปลอดภัยจัดอยู่ในระดับปานกลาง เวลา
 เปิดทำการคือวันจันทร์ถึงวันศุกร์ เข้าเวลา 07.00-08.15 น. กลางวันเวลา 11.30-12.15 น.
 เมื่อหมดเวลาจะปิดร้านทันที

สินค้าที่นำมาจำหน่ายในร้านกิจกรรมสหกรณ์มีหลายประเภท ดังนี้

1. อาหาร จะมีทั้งอาหารคาว อาหารหวาน เช่น ข้าวผัด ขนมจีน ก๋วยเตี๋ยว ลูกชิ้นทอด
 วุ้นกระทิ ตะโก้ สังขยา ข้าวเหนียวปิ้ง ขนมปังทาแยม ฯลฯ ในแต่ละวันก็จะเปลี่ยนหมุนเวียนไป
 อาหารเหล่านี้ได้จากสมาชิกสหกรณ์ทำส่งให้ บางส่วนก็ได้จากชุมนุมงานบ้านในกลุ่มการทำงานและ
 พื้นฐานอาชีพส่งให้
2. ของใช้ในบ้าน จะมีทั้งเครื่องอุปโภค-บริโภค เช่น ผงซักฟอกชนิดต่าง ๆ สบู่ ยาสีฟัน
 แปรงสีฟัน แป้งทาตัว ผ้านอนามัย ยาขัดพื้น ขัดห้องน้ำ ข้าวสาร อาหารแห้งต่าง ๆ อาหารกระป๋อง
 กาแฟ น้ำตาล น้ำปลา ซอสต่าง ๆ นม คีอफीเมท ฯลฯ
3. เครื่องเขียนแบบเรียน เช่น สมุด ดินสอ ปากกา ยางลบ ไม้บรรทัด สีแท่ง สีน้ำ ฯลฯ
4. สินค้าทางการเกษตร เช่น ต้นชำ พืชต่าง ได้จากงานเกษตร
5. ผลผลิตที่สมาชิกลำบากขาย เช่น ครองแครงกรอบ กะหรี่ปั๊บบ โดนัท สบู่ทำเป็น
 พวงมาลัยห้อยหน้ารถยนต์ ที่รองจาน รองแก้ว ที่ใส่ไม้จิ้มฟัน

ราคาสินค้า ส่วนมากจะถูกกว่าท้องตลาด

หลักฐานการซื้อสินค้าของสมาชิก ทางร้านกิจกรรมสหกรณ์จะเป็นคูปองมี 3 สี สีเหลือง
 มีค่าเท่ากับเงิน 1 บาท สีเขียวมีค่าเท่ากับเงิน 3 บาท และสีขวามีค่าเท่ากับเงิน 5 บาท เมื่อ
 สมาชิกซื้อคูปองแล้ว ก็จะนำไปแลกสินค้าตามราคา เมื่อสิ้นสุดการขายในแต่ละครั้งเจ้าหน้าที่จะนำ
 คูปองที่สมาชิกลำบากแลกซื้อสินค้าแต่ละประเภทไปตรวจสอบกับยอดเงินที่ขายได้กับเจ้าหน้าที่ขายคูปอง
 เมื่อยอดเงินกับคูปองที่แลกซื้อสินค้าตรงกันก็จะนำต้นทุนส่งให้แก่สมาชิกที่นำสินค้ามาฝากขายให้เสร็จ
 ในแต่ละวัน ส่วนที่เหลือก็เป็นผลกำไรของร้านกิจกรรมสหกรณ์ ส่วนคูปองที่สมาชิกลำบากไปซื้อสินค้านั้น
 อีกส่วนหนึ่งเจ้าหน้าที่จะนำไปบันทึกลงในหลักฐานการซื้อสินค้าของแต่ละคน ซึ่งคณะกรรมการได้
 จัดทำไว้เป็นห้อง ห้องละ 1 เล่ม และจะงบยอดเงินซื้อทุกเดือน เมื่อสิ้นปีก็จะนำยอดเงินซื้อของ
 สมาชิกทุกคนมาคิดเงินเฉลี่ยคืนให้

ในวันหนึ่ง ๆ นักเรียนที่เป็นคณะกรรมการดำเนินงานกิจกรรมสหกรณ์ จะมีหน้าที่ดังนี้

1. เปิด-ปิดร้านค้า
2. ทำบัญชีรับสินค้าที่สมาชิกมาฝากขาย
3. ทำทะเบียนต่าง ๆ เช่น ทะเบียนคุมสินค้า หลักฐานการใช้บริการของสมาชิก
4. ทำความสะอาดร้านกิจกรรมสหกรณ์
5. ขายสินค้าในร้าน
6. ตรวจสอบบัญชี ให้ตรงกับยอดเงินที่ขายได้
7. จ่ายเงินให้สมาชิกที่นำสินค้ามาฝากขาย
8. รับฝากเงินออมทรัพย์จากสมาชิก ซึ่งตัวแทนจากห้องเรียนต่าง ๆ จะนำมาฝากใน

ทุกวันศุกร์ของสัปดาห์

นักเรียนแต่ละคนจะได้ปฏิบัติหน้าที่ในร้านกิจกรรมสหกรณ์สัปดาห์ละ 2 วัน การปฏิบัติหน้าที่จะอยู่ภายใต้การดูแลของครูเวรที่เป็นคณะกรรมการ ในแต่ละวันจะมีนักเรียนปฏิบัติงาน

6 คน ครู 2 คน

นักเรียนคนที่ 1 ชายคุมบอง

นักเรียนคนที่ 2 ชายสินค้าอุปโภค-บริโภค

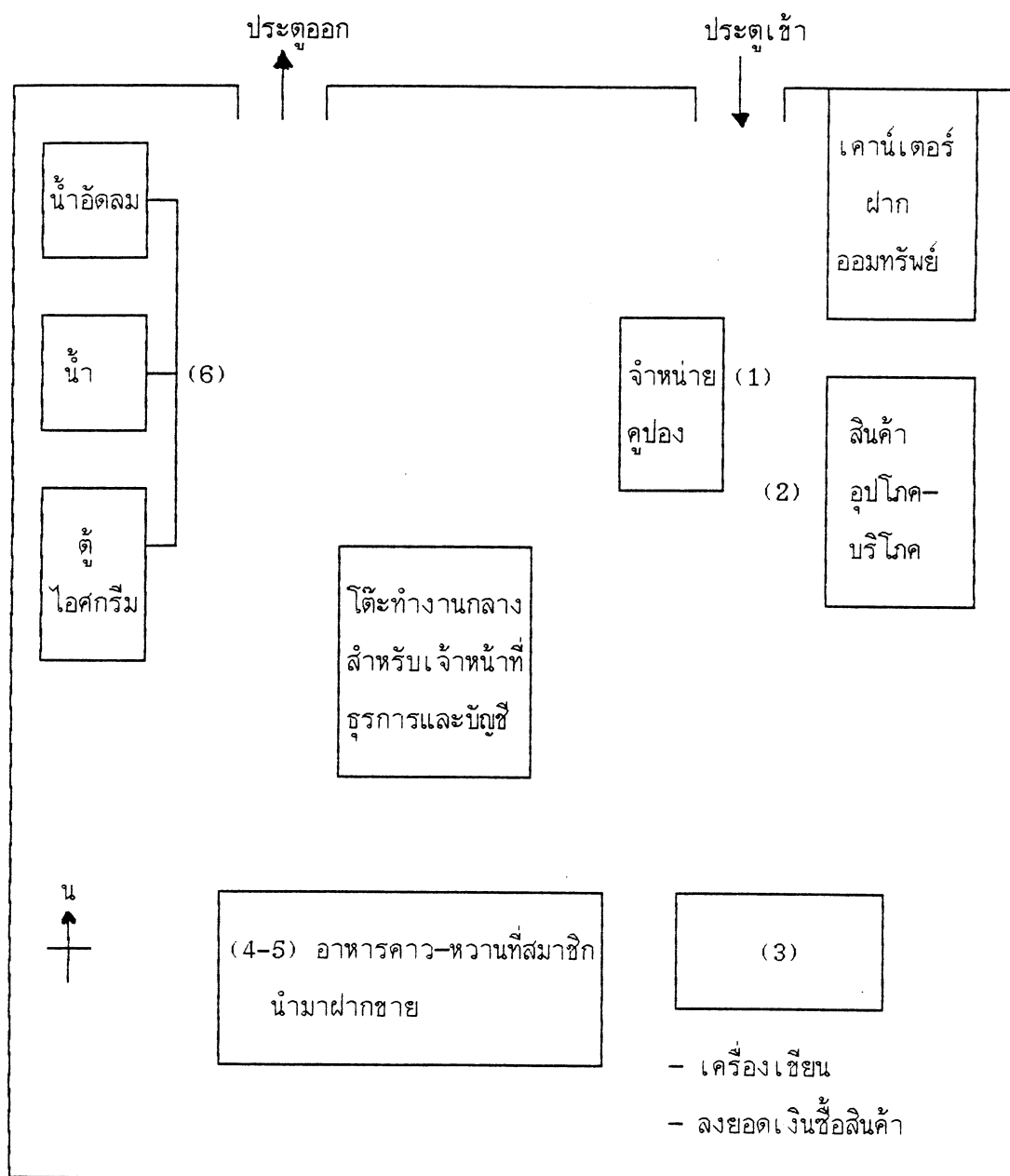
นักเรียนคนที่ 3 ชายเครื่องเขียน และลงยอดเงินซื้อสินค้าของสมาชิกในทะเบียนหุ้น

นักเรียนคนที่ 4-5 ชายอาหารคาว-หวาน-ผลไม้ที่สมาชิกลำนำฝากขาย

นักเรียนคนที่ 6 ชายไอศกรีม น้ำ น้ำอัดลม

ครูคนที่ 1 ดูแลที่โต๊ะชายคุมบอง

ครูคนที่ 2 ดูแลทั่วไปในทุกแผนก

แผนภูมิที่ 12 ร้านกิจกรรมสหกรณ์

หมายเลข (1)-(6) คือคณะกรรมการดำเนินงานที่เป็นนักเรียนเข้าปฏิบัติงานวันละ 6 คน โดยมีครูคอยกำกับดูแลอย่างใกล้ชิด ครูคนที่ 1 ประจำที่โต๊ะขายคูปอง ครูคนที่ 2 ดูแลทั่วไปทุกแผนก

เมื่อดำเนินกิจกรรมสหกรณ์ครบ 1 ปี ก่อนปิดภาคการศึกษา คณะกรรมการดำเนินงานกิจกรรมสหกรณ์จะจัดทำงบดุลประจำปี เพื่อเสนอที่ประชุมใหญ่สามัญประจำปี โดยเชิญสมาชิกกิจกรรมสหกรณ์โรงเรียนทุกคนเข้าร่วมประชุมเพื่อฟังการแถลงงบดุลประจำปี และรับเงินปันผลและเงินเฉลี่ยคืน ผู้วิจัยได้มีโอกาสเข้าร่วมสังเกตการณ์ครั้งนี้ด้วย ที่ประชุมได้ดำเนินการดังนี้

1. เมื่อสมาชิกสหกรณ์ทุกคนรวมกันที่ห้องประชุมใหญ่ ผู้ดำเนินการประชุมได้แนะนำคณะกรรมการดำเนินงานกิจกรรมสหกรณ์ที่เป็นครู 10 คน และเป็นนักเรียนอีก 15 คน รวม 25 คน
2. เชิญผู้จัดการกิจกรรมสหกรณ์ของโรงเรียน ซึ่งได้มาโดยการเลือกตั้งจากคณะกรรมการดำเนินงานกิจกรรมสหกรณ์ และได้รับการแต่งตั้งจากผู้บริหารอีกครั้งหนึ่ง แถลงงบดุลประจำปี
3. สมาชิกกิจกรรมสหกรณ์ทุกคนให้ความเห็นชอบในหลักการ
4. สมาชิกกิจกรรมสหกรณ์แยกย้ายกันไปรับเงินปันผลตามหน่วยที่จัดไว้ ซึ่งแยกเป็น 5 หน่วย ดังนี้

หน่วยที่ 1 อนุบาลปีที่ 1-2 และประถมปีที่ 1-2

หน่วยที่ 2 ป.3

หน่วยที่ 3 ป.4

หน่วยที่ 4 ป.5

หน่วยที่ 5 ป.6

5. หลังจากรับเงินปันผลแล้ว ก็จะแยกย้ายกันไปรับประทานอาหารว่าง ซึ่งคณะกรรมการจัดให้เป็นกรณีพิเศษ โดยใช้เงินจากผลกำไรที่จัดสรรไว้

6. คณะกรรมการถ่ายรูปร่วมกันไว้เป็นที่ระลึกทั้งครูและนักเรียน และผู้วิจัยก็ได้ร่วมถ่ายรูปด้วย

ข้อสังเกต ที่พบจากการประชุมใหญ่สามัญประจำปี

1. ใช้เวลาในการประชุมครึ่งวัน คือ ช่วงบ่ายหลังรับประทานอาหารเที่ยงวัน ไปจนกระทั่งถึงเวลาเลิกเรียนจึงเสร็จ

2. ในขณะที่คณะกรรมการดำเนินการประชุม สมาชิกที่เป็นเด็กโตจะตั้งใจฟัง ส่วนเด็กเล็กคุยกันเสียงดัง ฟังบ้างไม่ฟังบ้าง ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าเป็นธรรมชาติของเด็ก แม้เด็กจะยังไม่เห็นความสำคัญในครั้งแรก หากโรงเรียนเปิดโอกาสให้เขาได้ร่วมกิจกรรมทุก ๆ ปี ก็จะทำให้เด็กได้เรียนรู้หลักการวิธีการได้เอง

3. สมาชิกกิจกรรมสหกรณ์ทุกคนแสดงความรู้สึกดีใจ เพราะจะได้เงินปันผล
4. การแจกของว่างให้แก่สมาชิกในโอกาสอันสมควร เป็นวิธีการให้ขวัญกำลังใจแก่สมาชิก และทำให้สมาชิกเห็นความสำคัญของกิจกรรมสหกรณ์ยิ่งขึ้น
5. การรับเงินปันผลสมาชิกในแต่ละหน่วยจะเข้าคิวเรียงแถวตามลำดับก่อนหลัง ซึ่งเป็นวิธีการปลูกฝังพฤติกรรมประชาธิปไตยให้กับเด็กด้วย

การตกแต่งร้านสหกรณ์

โรงเรียนจัดตกแต่งร้านกิจกรรมสหกรณ์ ดังนี้

1. ชื่อกิจกรรมสหกรณ์
2. คำขวัญเชิญชวนให้สมัครเป็นสมาชิก หรือมาใช้บริการ
3. กำหนดเวลาเปิด-ปิด
4. ดัดกฎ ระเบียบต่าง ๆ ของสหกรณ์
5. ตูรับปัญหาให้สมาชิกแสดงความคิดเห็น
6. แผนภูมิแสดงการบริหารงานของคณะกรรมการดำเนินงาน
7. แผนภูมิแสดงยอดหุ้นของสมาชิกในแต่ละปี
8. แผนภูมิแสดงรายได้สุทธิแต่ละปี
9. แผนภูมิการจัดสรรรายได้ เพื่อใช้ในกิจการต่าง ๆ
10. ตารางเวอร์ประจำวัน
11. วัสดุครุภัณฑ์ จัดวางไว้ตามลักษณะการใช้งาน เช่น เคาน์เตอร์ ตู้เหล็กเก็บเอกสาร ตู้ชั้นเก็บแบบฟอร์มต่าง ๆ ชั้นวางของ ตู้กระจก ตู้แช่ โต๊ะทำงานกลาง
12. ป้ายแสดงราคาสินค้า
13. เอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมสหกรณ์ย้อนหลัง 3 ปี จัดเก็บไว้เป็น

หมวดหมู่ ในตู้เก็บเอกสารของร้านกิจกรรมสหกรณ์

ความสนใจในการให้ความร่วมมือของครูและนักเรียน

กิจกรรมสหกรณ์โรงเรียนบ้านไผ่ประถมศึกษา ได้จัดตั้งขึ้นครั้งแรกปีการศึกษา 2528

ในรูปแบบสหกรณ์ร้านค้า ต่อมาปีการศึกษา 2532 ได้พัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมสหกรณ์เป็นแบบครบวงจร โดยเพิ่มกิจกรรมการผลิต และกิจกรรมออมทรัพย์เข้าด้วยกัน จนกระทั่งปัจจุบันนี้ ทั้งครูและนักเรียนสนใจที่จะใช้บริการ และให้ความร่วมมือดีมาก จะสังเกตได้จากการใช้บริการร้านค้า การยืมเงินไปลงทุนทำการผลิตสินค้าส่งร้านค้าสหกรณ์ และการฝากออมทรัพย์ ซึ่งจะทำในระบบ

เดียวกันกับธนาคาร นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติเสมือนหนึ่งเป็นห้องทดลองปฏิบัติการ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2530) โรงเรียนได้พัฒนากิจกรรมให้ดีขึ้นโดยลำดับ และได้รับยกย่องให้เป็นโรงเรียนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกิจกรรมสหกรณ์ดีเด่น ได้รับโล่ประกาศเกียรติคุณจากสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ถึง 3 ครั้งคือ ปีการศึกษา 2529, 2532 และ 2538

4.2 ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้รับผิดชอบโครงการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนบ้านไผ่ประถมศึกษา

4.2.1 ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน แยกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

ก. สถานภาพของผู้บริหาร ผู้บริหารโรงเรียนบ้านไผ่ประถมศึกษา มีตำแหน่งเป็นผู้อำนวยการโรงเรียน ในช่วงที่ผู้วิจัยปฏิบัติงานภาคสนามคือเก็บข้อมูล เป็นช่วงที่ผู้อำนวยการโรงเรียนลาอุปสมบท เพื่อถวายเป็นพระราชกุศลแด่สมเด็จพระเจ้า ผู้ที่ให้การสัมภาษณ์จึงเป็นผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียนฝ่ายวิชาการเป็นชาย การศึกษาจบปริญญาตรี วิชาเอกบริหารการศึกษา ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียนมาแล้ว 15 ปี มีตำแหน่งในกิจกรรมสหกรณ์คือ ที่ปรึกษาและผู้ตรวจกิจกรรมสหกรณ์ ซึ่งเป็นโดยตำแหน่ง ได้เข้ารับการอบรมและประชุมสัมมนาเกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนประถมศึกษา 2 ครั้ง หน่วยงานที่จัดคือ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น และสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอบ้านไผ่ ความรู้ที่ได้คือความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนประถมศึกษา แนวทางการนำกิจกรรมสหกรณ์เข้าสู่การเรียนการสอน รูปแบบการจัดทำบัญชีสำหรับการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนประถมศึกษา และการจัดกิจกรรมสหกรณ์แบบครบวงจร

จากการศึกษาคุณลักษณะส่วนตัว และลักษณะการทำงานของผู้ให้การสัมภาษณ์ พบว่า นอกจากทำหน้าที่ในการบริหารงานแล้ว ยังทำหน้าที่ครูผู้สอนอีกด้วย วิชาที่สอนคือกลุ่มการงาน และพื้นฐานอาชีพ (งานเกษตร) อาชีพรองที่บ้านคือ ทำเรือนเพาะชำ ปลูกไม้ดอกไม้ประดับ นำออกจำหน่าย รับผิดชอบหอย่อม

ข. สภาพการดำเนินการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน

1. โรงเรียนจัดกิจกรรม โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้

- 1.1 เพื่อบริการสินค้าสมาชิก
- 1.2 เพื่อส่งเสริมให้สมาชิกทำการผลิต-จำหน่ายเพื่อหารายได้

- 1.3 เพื่อให้รู้จักถอดออม ประหยัด ออมทรัพย์
- 1.4 เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนปฏิบัติจริง และนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน
- 1.5 เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนได้รู้หลักสหกรณ์การรวมกลุ่ม
- 1.6 เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนได้รับความรู้ข่าวสาร
- 1.7 เพื่อให้สมาชิกมีความซื่อสัตย์ รับผิดชอบต่อหน้าที่
- 1.8 เพื่อเป็นการส่งเสริมการสร้างวินัยในตนเองสำหรับผู้เรียน
- 1.9 เพื่อส่งเสริมความรู้ความเข้าใจ การปกครองในระบอบประชาธิปไตย

ผู้กำหนดวัตถุประสงค์ดังกล่าว คือ คณะกรรมการที่เป็นครู

2. ผู้รับผิดชอบดำเนินการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน ได้แก่ คณะกรรมการ

ดำเนินงานกิจกรรมสหกรณ์ ซึ่งประกอบด้วย ครู 10 คน นักเรียน 15 คน รวม 25 คน ได้มาโดยการเลือกตั้ง คณะกรรมการจะเลือกตั้งผู้จัดการ 1 คน ผู้จัดการก็จะแบ่งหน้าที่ให้ คณะกรรมการรับผิดชอบเป็นฝ่าย แต่ละฝ่ายจะมีครูเป็นที่ปรึกษา ดังนี้

- 2.1 ฝ่ายเงินทุน มีหน้าที่เกี่ยวกับการจัดทำบัญชี ทะเบียนการออมทรัพย์ และการให้เงินกู้
- 2.2 ฝ่ายร้านค้า ทำหน้าที่ ซื้อ-ขายสินค้า ทำทะเบียนสินค้า และให้บริการ
- 2.3 ฝ่ายส่งเสริมการผลิต ทำหน้าที่ ส่งเสริมการผลิต จัดทำบัญชีลูกค้า
- 2.4 ฝ่ายการเงินและบัญชี ทำหน้าที่การเงิน บัญชีเงินสด ทำทะเบียนสมาชิก ทะเบียนทรัพย์สินถาวร

2.5 ฝ่ายประชาสัมพันธ์ มีหน้าที่ให้ข่าวสาร จัดอบรม สัมมนา ประชุม การปฏิบัติหน้าที่ของทุกฝ่ายจะอยู่ภายใต้การดูแลของผู้จัดการ และคณะกรรมการที่ปรึกษา ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน และหัวหน้างานกิจการนักเรียน

3. งบประมาณที่ใช้ดำเนินการจัดกิจกรรมสหกรณ์ได้มาจาก

- 3.1 การสมัครเข้าเป็นสมาชิก คนละ 5 บาท
- 3.2 เงินที่ได้จากการรวมหุ้น หุ้นละ 10 บาท โดยจำกัดวงเงินไว้ว่าสมาชิกที่เป็นครูให้ถือหุ้นไม่เกิน 50 หุ้น สมาชิกที่เป็นนักเรียนให้ถือหุ้นไม่เกิน 30 หุ้น
- 3.3 งบประมาณจากสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 10,000 บาท ซึ่งจัดสรรให้โรงเรียนตั้งแต่ปีการศึกษา 2533 เงินจำนวนนี้โรงเรียนให้ชุมนุมสหกรณ์ ยืมไปลงทุนทำขนมส่งร้านกิจกรรมสหกรณ์

3.4 ได้จากผลกำไรการขายสินค้าของร้านกิจกรรมสหกรณ์

3.5 ได้จากเงินฝากออมทรัพย์ของสมาชิกสหกรณ์ จำนวน 46,541 บาท

4. ปัจจุบันโรงเรียนมีทุนทั้งหมด จำนวน 3379.7 ทุน เป็นเงิน 33,797 บาท

5. ในแต่ละปีโรงเรียนจะมีทุนหมุนเวียน หนึ่งแสนบาท ขึ้นไป ปี 2538 มีทุนหมุนเวียน 124,775 บาท

6. วิธีฝึกอบรมนักเรียนที่เป็นคณะกรรมการดำเนินการจัดกิจกรรมสหกรณ์ก่อนเริ่มงาน

นักเรียนที่เป็นคณะกรรมการดำเนินงาน จะเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ซึ่งอยู่ในโรงเรียนมาหลายปีแล้ว และได้เรียนรู้การดำเนินงานของกิจกรรมสหกรณ์ด้วยการให้บริการทุกปี เมื่อตัวเองได้รับเลือกให้เป็นคณะกรรมการดำเนินงาน จึงเรียนรู้วิธีการปฏิบัติงานค่อนข้างง่ายและเข้าใจงานได้เร็ว แต่ก่อนเริ่มงานนักเรียนที่เป็นคณะกรรมการก็จะได้รับการอบรมจากครูผู้รับผิดชอบโครงการในลักษณะของการประชุมชี้แจงหลัก วิธีการปฏิบัติงาน พร้อมมอบหมายงานในหน้าที่ให้รับผิดชอบ และให้ความรู้เกี่ยวกับสหกรณ์ควบคู่กับการฝึกปฏิบัติ พร้อมทั้งปลูกฝังคุณธรรมเกี่ยวกับความซื่อสัตย์ ประหยัด และอดทนไปด้วย นอกจากนี้ก็ยังมีครูที่เป็นคณะกรรมการซึ่งทำหน้าที่เวรประจำวันจะคอยเป็นพี่เลี้ยงให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิด

7. โรงเรียนมีจุดมุ่งหมายในการจัดกิจกรรมสหกรณ์เพื่อพัฒนาเด็กในด้านต่าง ๆ ดังนี้

7.1 ให้อ่านหนังสือที่มีความรับผิดชอบ

7.2 ให้เป็นคนซื่อสัตย์ อดทน มีความสามัคคี มีวินัยในตนเอง

7.3 ให้อ่านและรักษาผลประโยชน์ของกลุ่ม และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

7.4 ฝึกนิสัยในการประกอบอาชีพให้สามารถนำความรู้ที่ได้จากการปฏิบัติในโรงเรียนไปใช้ในชีวิตประจำวัน

8. บุคลากรในโรงเรียนให้ความร่วมมือในการดำเนินการจัดกิจกรรมสหกรณ์

สม่ำเสมอโดยตลอด ตามบทบาทและภารกิจของแต่ละคนที่มีต่อกิจกรรมสหกรณ์ เพราะทุกคนได้รับผลประโยชน์จากกิจกรรมสหกรณ์ กิจกรรมสหกรณ์จะสนองความต้องการของบุคลากรในโรงเรียนได้มาก เช่น ให้สมาชิกกู้ยืมเงินไปลงทุนครั้งหนึ่งไม่เกิน 10,000 บาท แก้ปัญหาทางด้านเศรษฐกิจได้ทั้งที่เป็นส่วนรวม และส่วนบุคคล

9. การประเมินผลการดำเนินการจัดกิจกรรมสหกรณ์ โรงเรียนไม่ได้ประเมินผลการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ และไม่มีเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผลแต่อย่างใด เพียงแต่ประเมินด้วยการสังเกตจากสิ่งต่อไปนี้

9.1 รายได้สุทธิ เทียบกับปีที่ผ่านมา เช่น ปี 2537 รายได้สุทธิ 73,165 บาท
ปี 2538 รายได้สุทธิ 82,370 บาท รายได้เพิ่มขึ้นเป็น 9,205 บาท คิดเป็นร้อยละ 11.18

9.2 จำนวนหุ้นและความร่วมมือที่ได้รับ ปี 2537 มีหุ้น 32,210 บาท
ปี 2538 มีหุ้นเพิ่มเป็น 33,797 บาท เพิ่มขึ้น 1,587 บาท คิดเป็นร้อยละ 4.70

9.3 การทำงานของคณะกรรมการดำเนินงาน

9.4 การใช้บริการของสมาชิก

9.5 พฤติกรรมที่บ่งชี้อุดมการณ์สหกรณ์ของนักเรียน

9.6 ประเมินผลรวมของโครงการ จะประเมินปีละ 1 ครั้ง เสนอผลการ
ประเมินในที่ประชุมใหญ่สามัญประจำปี ในลักษณะงบดุลประจำปี แจ้งผลการดำเนินงานของร้าน
กิจกรรมสหกรณ์ โดยแยกเป็นทุนดำเนินการ ผลการดำเนินงานระหว่างปี กำไรสุทธิ และการ
จัดสรรกำไร

การจัดสรรกำไรจากเงินได้สุทธิในปี 2538 มีรายละเอียดดังนี้

เงินบำรุงการศึกษา	1,000 บาท	1.21 %
เงินทุนสงเคราะห์สมาชิก	2,000 บาท	2.43 %
เงินปันผลตามหุ้น	11,324 บาท	13.75 %
เงินปันผลตามส่วนซื้อ	21,629 บาท	26.26 %
เงินโบนัสกรรมการ	8,355 บาท	10.14 %
เงินสำรองจ่าย	2,000 บาท	2.43 %
เงินสำรองจ่ายวัสดุสำนักงาน	5,000 บาท	4.07 %
เงินสวัสดิการ	3,000 บาท	3.64 %
เงินค่าน้ำมัน ค่าพาหนะกรรมการ	2,000 บาท	2.43 %
เงินรับรองการประชุมใหญ่ (รับรองงบดุล)	3,000 บาท	3.64 %
ทุนการศึกษาสมาชิก	1,500 บาท	1.82 %
ค่าตำแหน่งผู้จัดการ การเงิน-บัญชี	2,000 บาท	2.43 %
จัดซื้ออุปกรณ์ส่งเสริมการศึกษา	6,000 บาท	7.28 %
ดอกเบี้ยยืมทรัพย์สิน	5,584 บาท	6.78 %
ตอบแทนกรรมการที่ปรึกษา	1,950 บาท	2.37 %
ค่าทัศนศึกษาของกรรมการดำเนินการ	2,500 บาท	3.04 %

สินค้าเสื่อม

2,000 บาท 2.43 %

รวม 82,370 บาท 100.00 %

10. ข้อสังเกตที่พบจากการประเมินผลแต่ละครั้ง มีดังนี้

การทำงานของคณะกรรมการดำเนินงานค่อนข้างจะหนักมาก เพราะสมาชิกมีจำนวนมาก และเวลาที่ให้บริการมีจำกัด สมาชิกพอใจเมื่อได้เงินปันผล

11. ความพึงพอใจของผู้บริหาร

ผู้บริหารมีความพึงพอใจในการดำเนินงานตามโครงการนี้มากที่สุด เพราะเป็นกิจกรรมที่รวมคน เป็นโครงการที่แก้ปัญหาด้านเศรษฐกิจให้แก่บุคลากรในโรงเรียนได้เป็นอย่างดี และยังสามารถนำผลกำไรมาใช้แก้ปัญหาด้านสวัสดิการของโรงเรียนได้อีกด้วย นักเรียนสามารถนำความรู้จากการปฏิบัติที่โรงเรียนไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ การดำเนินงานตามโครงการนี้ นอกจากจะช่วยแก้ปัญหาทางด้านเศรษฐกิจของสมาชิกในโรงเรียนได้เป็นอย่างดี แล้วยังเป็นโครงการที่นำชื่อเสียงเกียรติยศมาสู่โรงเรียนและบุคลากรทุกคน นั่นคือได้รับรางวัลดีเด่นถึง 3 ครั้ง คือ ปีการศึกษา 2529, 2532 และ 2538

12. ปัจจัยที่ส่งผลให้การดำเนินงานกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน ประสบผลสำเร็จ

12.1 ครูผู้รับผิดชอบโครงการ

12.2 คณะกรรมการดำเนินงาน

12.3 สมาชิกสนับสนุนดี เปิดโอกาสให้สมาชิกแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานและให้ส่งผลผลิตขายในร้านค้าสหกรณ์

12.4 ทุนดำเนินการพร้อม

12.5 ฝ่ายบริหารให้การสนับสนุนดี อำนวยความสะดวกให้คณะกรรมการดำเนินงานปฏิบัติหน้าที่โดยอิสระ และให้การชมเชยการปฏิบัติงานในโอกาสที่เหมาะสม จะสังเกตได้จากสมุดบันทึกการประชุมกิจกรรมสหกรณ์ ก่อนเข้าสู่วาระการประชุม ประธานจะกล่าวชมเชยการปฏิบัติงานของคณะกรรมการดำเนินงานทุกครั้ง

12.6 ประชาสัมพันธ์โครงการสม่ำเสมอและต่อเนื่อง

ค. ปัญหา อุปสรรค เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน

เนื่องจากโรงเรียนมีความพร้อมเกือบทุกด้าน ปัญหาที่เกิดขึ้นมีเพียงส่วนน้อย เช่น

1. ปัญหาด้านอาคารสถานที่ เช่น บริเวณไม่ค่อยสะอาด สาเหตุเพราะนักเรียนมีจำนวนมาก การดูแลเอาใจใส่ไม่ทั่วถึง วิธีการแก้ปัญหาคือ จัดเวรทำความสะอาดประจำวัน

2. ปัญหาด้านการดำเนินการจัดกิจกรรมสหกรณ์

- กิจกรรมร้านค้า มีเวลาในการบริการจำกัด คือ เช้าก่อนเข้าเรียน และช่วงพักกลางวัน ผู้ใช้บริการมาก เจ้าหน้าที่มีน้อย จึงบริการล่าช้า โรงเรียนแก้ปัญหาโดยให้สมาชิกสมัครมาเป็นผู้ขาย วันละ 1-2 คน แล้วให้ค่าตอบแทนคนละ 3 บาท

- ความปลอดภัยของกิจกรรมสหกรณ์ เนื่องจากรายได้จากการขายมีมาก จึงต้องมีเวรคอยดูแลตลอดเวลา

- การจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-6 เด็กส่วนมากไม่มีโอกาสได้ฝึกปฏิบัติจริงในร้านค้า เพราะเด็กมีจำนวนมาก วิธีการแก้ปัญหา คือ ให้เด็กได้ดูสถานการณ์จริงจากร้านค้า และส่งเสริมให้สมัครเป็นคณะกรรมการดำเนินงานกิจกรรมสหกรณ์ ส่งเสริมให้ไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งกรรมการฯ และให้โอกาสเข้าร่วมประชุมใหญ่สามัญประจำปีทุกคน

- การประเมินผลรวมของโครงการ โรงเรียนไม่สามารถประเมินผลการดำเนินงานให้เห็นเป็นรูปธรรมทุก ๆ ด้านได้ เพราะบุคลากรที่รับผิดชอบมีภาระงานมากจึงไม่ได้ประเมินผลที่เป็นกระบวนการ เพียงแต่สังเกตจากภาพรวมของโครงการ ในด้านสมาชิกเพิ่มขึ้นเพิ่ม เงินออมเพิ่ม และรายได้สุทธิเพิ่มเมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา

4.2.2 ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ครูผู้รับผิดชอบการจัดกิจกรรมสหกรณ์

ก. ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้การสัมภาษณ์

ครูผู้รับผิดชอบโครงการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนบ้านไผ่ประถมศึกษา เป็นเพศหญิง สมรสแล้ว มีบุตร 3 คน วุฒิสถที่สุดทางการศึกษาคือปริญญาตรี เอกภาษาไทย อายุ 44 ปี อายุราชการ 20 ปี เข้าร่วมกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนนี้ ตั้งแต่ปีการศึกษา 2528 จนกระทั่งถึงปัจจุบันเป็นเวลา 10 ปี เคยเข้ารับการอบรมสัมมนาเกี่ยวกับโครงการจัดกิจกรรมสหกรณ์ 2 ครั้ง ครั้งที่ 1 หน่วยงานที่จัดคือ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น 3 วัน ครั้งที่ 2 เป็นตัวแทนของจังหวัดขอนแก่น เข้าร่วมประชุมสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย (76 จังหวัด ที่จัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนได้ดีเด่น ปีการศึกษา 2532) 8 วัน ความรู้ที่ได้รับจากการเข้ารับการอบรม และประชุมสัมมนาทั้ง 2 ครั้ง คือ ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสหกรณ์ ความสำคัญของการจัดตั้งกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนประถมศึกษา ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนประถมศึกษา แนวทางการนำกิจกรรมสหกรณ์เข้าสู่การเรียนการสอน รูปแบบการจัดทำบัญชีสำหรับการดำเนินงานกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนประถมศึกษา กิจกรรม

สหกรณ์แบบครบวงจร การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนประถมศึกษา การดำเนินกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน ปัญหา อุปสรรค และแนวทางแก้ปัญหา รวมถึงแนวทาง พัฒนากิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนให้ไปสู่ความเป็นเลิศ

นอกจากรับผิดชอบโครงการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนแล้ว ยังได้รับผิดชอบสอน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในกลุ่มประสบการณ์ทักษะภาษาไทย จำนวน 20 ชั่วโมง/สัปดาห์ หรือ 60 คาบ/สัปดาห์ อีกด้วย

ตำแหน่งในกิจกรรมสหกรณ์ คือ ผู้จัดการ มีความสามารถพิเศษ คือ จัดทำงาน บายศรีสู่ขวัญ จัดตกแต่งสถานที่ในการประกอบพิธีต่าง ๆ ทั้งที่เป็นงานของเอกชนและของ ทางราชการ ซึ่งเป็นอาชีพรองที่เสริมรายได้ให้กับครอบครัว โครงการจัดกิจกรรมการเรียน การสอนกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนบ้านไผ่ประถมศึกษา ได้รับรางวัลดีเด่นถึง 3 ครั้ง ครั้งแรก ในปีการศึกษา 2529 ครั้งที่ 2 ปีการศึกษา 2532 และครั้งที่ 3 ก็คือปีการศึกษา 2538

จากการศึกษาประวัติส่วนตัวของผู้รับผิดชอบโครงการ จัดกิจกรรมสหกรณ์ของ โรงเรียน บ้านไผ่ประถมศึกษา ทำให้ได้ข้อค้นพบว่าผู้ที่ทำให้กิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนประสบผลสำเร็จ ได้นั้น ควรจะมีลักษณะดังนี้

1. มีฐานะทางเศรษฐกิจดี
 2. ชยัน มีความรับผิดชอบสูง
 3. มีมนุษยสัมพันธ์ดี เข้ากับทุกคนได้
 4. มีความซื่อสัตย์ ไม่เห็นแก่ตัว ชอบช่วยเหลือเพื่อนร่วมงานและบุคคลทั่วไป
 5. เสียสละ ไม่เห็นแก่ความเหน็ดเหนื่อย
 6. มีความรู้เกี่ยวกับงานที่ทำเป็นอย่างดี
 7. พัฒนางานในหน้าที่ให้เป็นแบบอย่างแก่เพื่อนร่วมงานได้
- ข. สมภาพการดำเนินการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน
1. การจัดปัจจัยดำเนินการ
 - 1.1 ความเหมาะสมของสถานที่ที่ใช้ดำเนินการจัดกิจกรรมสหกรณ์ ครูผู้รับผิดชอบโครงการจัดกิจกรรมสหกรณ์ มีความเห็นว่าไม่ค่อยเหมาะสม และไม่ค่อยจะเพียงพอ เพราะผู้รับบริการมีเป็นจำนวนมาก สถานที่มีจำกัด ควรจะได้มีอาคารเป็นเอกเทศ และมีขนาดกว้างกว่า ขณะนี้

1.2 ทรัพย์สินที่จัดไว้ในห้องสหกรณ์ ได้นำไปใช้ประโยชน์ดังนี้

- 1) ตู้เหล็ก 2 หลัง ใช้เก็บหลักฐานเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับกิจกรรมสหกรณ์ เช่น คู่มือ หนังสือสำคัญ ซึ่งบางอย่างต้องเก็บย้อนหลังถึง 3 ปีการศึกษา
- 2) ตู้เหล็กเป็นชั้น ๆ 1 หลัง เก็บเอกสาร แบบฟอร์ม ใบเสร็จ ใบสำคัญรับเงิน
- 3) ตู้กระจก 2 หลัง เก็บเครื่องเขียน
- 4) ชั้นวางของ 4 หลัง ใช้วางเครื่องอุปโภค บริโภค
- 5) โต๊ะทำงานกลาง
- 6) ตู้เย็น ตู้แช่
- 7) เคาน์เตอร์ใช้เป็นที่พักคอมพิวเตอร์

1.3 โรงเรียนมีข้อบังคับและระเบียบกิจกรรมสหกรณ์ ดังนี้

1. ข้อบังคับสหกรณ์โรงเรียน
2. ระเบียบร้านค้าสหกรณ์
3. ระเบียบเงินกู้และเงินฝาก
4. ระเบียบเงินทุนสาธารณประโยชน์

ผู้กำหนดคือ คณะกรรมการดำเนินงานร่วมกันร่างข้อบังคับแต่ละประเภท แล้วเสนอผู้บริหารลงนามประกาศใช้

1.4 โรงเรียนมีทะเบียน บัญชีต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการควบคุมตรวจสอบกิจกรรมสหกรณ์ ดังนี้

1. ทะเบียนสมาชิก
2. ทะเบียนเงินกู้ และเงินฝาก
3. บัญชีเงินสด
4. ใบสำคัญรับ-จ่ายทะเบียนหุ้น
5. ทะเบียนคุมสินค้า

ผู้ทำคือ คณะกรรมการดำเนินงานที่ได้รับมอบหมายแต่ละฝ่าย เมื่อทำเสร็จเสนอผู้จัดการตรวจสอบ สรุป เสนอผู้บริหาร หรือผู้มีหน้าที่ตรวจสอบกิจกรรมสหกรณ์ มีการตรวจสอบ

เดือนละ 1 ครั้ง เอกสารต่าง ๆ จะเก็บรักษาไว้ในตู้เก็บเอกสารร้านกิจกรรมสหกรณ์โรงเรียน
วันเสียแต่ว่า เจ้าหน้าที่ทำไม่เสร็จอาจจะเอากลับไปทำที่บ้านด้วย

1.5 ความสำเร็จของกิจกรรมสหกรณ์โรงเรียนได้รับความร่วมมือจากบุคลากร
ทุกฝ่าย

บุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เช่น ผู้บริหาร คณะครู นักการภารโรง ตลอดจน
นักเรียนที่เป็นสมาชิก รวมถึงผู้ปกครองนักเรียนให้ความร่วมมือและให้การสนับสนุน เพราะกิจกรรม
สหกรณ์เป็นกิจกรรมที่สนองความต้องการด้านสวัสดิการต่าง ๆ แก่สมาชิก สมาชิกได้ซื้อของใน
ราคาถูก เปิดโอกาสให้สมาชิกยืมเงินไปทำทุน และนำผลผลิตที่ได้จากการลงทุนมาฝากขายร้าน
สหกรณ์ได้ นอกจากนี้ยังให้โอกาสผู้ปกครองนำสินค้าส่งขายให้ร้านสหกรณ์โดยผ่านบุตรหลานที่เป็น
สมาชิกอีกด้วย เป็นลักษณะร่วมกันซื้อร่วมกันใช้ ได้ปันผลเมื่อสิ้นปี

2. กระบวนการดำเนินการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน

2.1 การดำเนินงานกิจกรรมสหกรณ์เป็นส่วนหนึ่งของการจัดการเรียนการสอน

2.1.1 โรงเรียนมีวิธีจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อปลูกฝังให้เกิดเกิด
อุดมการณ์ ดังนี้

1. จัดหาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมสหกรณ์ให้ครูศึกษาค้นคว้า
2. วิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้ที่สนองต่อพฤติกรรมที่บ่งชี้
อุดมการณ์สหกรณ์
3. บันทึกการสอนหรือกำหนดการสอนที่ระบุถึงการจัดกิจกรรม
การเรียนการสอนสหกรณ์
4. นักเรียนมีพฤติกรรมที่บ่งชี้อุดมการณ์สหกรณ์ด้านการช่วยเหลือ
ตนเอง และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
5. มีการประเมินพฤติกรรมที่บ่งชี้อุดมการณ์สหกรณ์ของนักเรียน
ซึ่งประเมินในภาพรวมด้วยการสังเกต ขณะที่นักเรียนปฏิบัติงาน

ส่วนในด้านความรู้เกี่ยวกับหลักการ วิธีการสหกรณ์และการรวมกลุ่มจะประเมินจากการผ่าน
จุดประสงค์การเรียนรู้ในสมุด ป.02 ชั้น ป.3-6

2.1.2 โรงเรียนจัดกิจกรรมสหกรณ์สัมพันธ์กับการเรียนการสอนกิจกรรม
และกลุ่มประสบการณ์ต่าง ๆ ดังนี้

- 1) สัมพันธ์กับกิจกรรมประจำปี โดย เช่น มีการเลือกคณะกรรมการดำเนินงานจะจำลองรูปแบบของการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมาทุกขั้นตอน ทุกตำแหน่ง อยู่ในวาระหนึ่งปี การประชุม 1 คน มีสิทธิ์ออกเสียงเพียง 1 เสียง การซื้อของเข้าแถวเรียงตามลำดับก่อนหลัง เป็นต้น
- 2) สัมพันธ์กับกิจกรรมอาหารกลางวัน อาหารกลางวันจะส่งวัตถุดิบจากสหกรณ์ในราคาที่ถูก แล้วนำไปประกอบอาหารกลางวันให้เด็กในแต่ละวัน หรือเด็กที่ไม่ได้ผูกอาหารกลางวัน ก็จะมาซื้ออาหารที่สหกรณ์
- 3) สัมพันธ์กับงานเกษตร สหกรณ์จะให้ชุมนุมเกษตรยืมเงินไปลงทุน แล้วจะรับผลิตผลกลับคืนมาขาย ผลกำไรที่ได้แบ่งกัน
- 4) สัมพันธ์กับงานประดิษฐ์ สหกรณ์ให้ชุมนุมประดิษฐ์ยืมเงินไปลงทุน แล้วรับผลิตผลจากงานประดิษฐ์มาขาย กำไรที่ได้แบ่งกัน
- 5) สัมพันธ์กับกลุ่มทักษะ ภาษาไทย-ฝึกอ่าน-เขียน อ่านสินค้า ราคาสินค้า คณิตศาสตร์ ฝึกการคิดราคา-การทอนเงิน ซื้อขาย การทำบัญชี

2.1.3 โรงเรียนดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้เด็กได้ปฏิบัติตามหลักการ วิธีการสหกรณ์โดยวิธีปฏิบัติจริง ดังต่อไปนี้

- 1) การรับสมัครใหม่ มีใบสมัคร และผ่านมติที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินงานสหกรณ์
- 2) มีการประชุมใหญ่สมาชิกประจำปี และเลือกกรรมการดำเนินการจากมติที่ประชุมนั้น
- 3) มีการจัดสรรกำไรสุทธิประจำปี เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในข้อบังคับโดยมติที่ประชุมใหญ่
- 4) มีการจัดอบรมให้การศึกษาเผยแพร่ข่าวสาร หลักการ/วิธีการสหกรณ์ ให้สมาชิกหรือนักเรียนทั่วไปโดยวิธีบรรยาย ชี้แจงในที่ประชุม ช่วงปฐมนิเทศนักเรียนใหม่ หรือทุกวันศุกร์ที่มีการโฮมรูมทั้งโรงเรียน ผู้จัดการหรือผู้แทน ซึ่งเป็นคณะกรรมการดำเนินงานจะ ให้ความรู้แก่เด็ก

2.1.4 โรงเรียนมีวิธีการส่งเสริมให้นักเรียนที่เป็นคณะกรรมการดำเนินงานกิจกรรมสหกรณ์ หรือนักเรียนที่เป็นสมาชิกสหกรณ์ฝึกปฏิบัติงาน โดยวิธีการให้นักเรียนได้หมุนเวียนกันมาฝึกปฏิบัติซื้อ/ขาย/บริการ/ฝึกทำบัญชี และนำผลผลิตมาจำหน่ายผ่านสหกรณ์

2.1.5 โรงเรียนมีการเผยแพร่ให้สมาชิกสหกรณ์เห็นความสำคัญของกิจกรรมสหกรณ์ โดยวิธีการดังต่อไปนี้

- 1) มีป้ายนิเทศแสดงข้อมูลหรือข่าวสารเกี่ยวกับกิจกรรมสหกรณ์
- 2) มีการเผยแพร่ข่าวสารและข้อมูลของสหกรณ์ทางหอกระจายข่าว หรือเสียงตามสาย หรือหน้าเสาธงตอนเช้า
- 3) มีเอกสารสรุปผลงานประจำปีของกิจกรรมสหกรณ์
- 4) มีป้ายหรือกิจกรรมเชิญชวนให้เห็นประโยชน์ของกิจกรรมสหกรณ์
- 5) มีป้ายเชิญชวนเข้าเป็นสมาชิกสหกรณ์

2.2 การบริหารและการบริการ

2.2.1 โรงเรียนมีการวางแผนปรับปรุงการจัดกิจกรรมสหกรณ์ให้เกิดประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตของนักเรียน ดังต่อไปนี้

- 1) ผู้รับผิดชอบงานกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนจัดทำโครงการ เสนอแนวดำเนินงานต่อผู้บริหาร เมื่อผู้บริหารอนุมัติแล้ว นำเสนอที่ประชุมคณะครูอีกครั้ง
- 2) ผู้จัดการสหกรณ์มอบหมายให้ผู้รับผิดชอบแต่ละฝ่าย คือ ฝ่ายร้านค้า ฝ่ายส่งเสริมการผลิต และฝ่ายออมทรัพย์ ประชาสัมพันธ์ ให้สมาชิกเห็นความสำคัญ และใช้บริการ โดยมีครูประจำชั้นทุกชั้นประชาสัมพันธ์เพิ่มเติมในห้องเรียนอีก
- 3) จัดทำแผนควบคุม กำกับ ติดตาม และประเมินผล
- 4) จัดทำแผนภูมิแสดงความก้าวหน้าการจัดกิจกรรมสหกรณ์

2.2.2 มีการสนับสนุนให้ครูสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อสร้างอุดมการณ์สหกรณ์แก่นักเรียนชั้น ป.3-6 ดังต่อไปนี้

- 1) ให้ครูผู้สอนศึกษาแนวการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกิจกรรมสหกรณ์ชั้น ป.3-6
- 2) แนะนำให้ครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-6 ศึกษาคู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสหกรณ์ในโรงเรียนประถมศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
- 3) จัดประชุมสัมมนาเพื่อหาแนวทางดำเนินงาน

2.2.3 กิจกรรมที่จัดขึ้น เพื่อเป็นการกระตุ้นให้สมาชิกมีส่วนร่วมต่อกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน มีดังนี้

- 1) กิจกรรมส่งเสริมการออมทรัพย์
- 2) กิจกรรมส่งเสริมการใช้บริการสหกรณ์
- 3) กิจกรรมส่งเสริมการผลิตสินค้า
- 4) กิจกรรมส่งเสริมความรู้ความเข้าใจระเบียบข้อบังคับสหกรณ์
- 5) กิจกรรมส่งเสริมการแสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อกิจกรรมสหกรณ์

2.2.4 มีการกำกับดูแลให้คณะกรรมการปฏิบัติหน้าที่ ตามภารกิจ ดังนี้

- 1) มีการประชุมอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง
- 2) มีการจัดซื้อสินค้าผ่านการประชุมคณะกรรมการดำเนินงาน
- 3) ดำเนินการกิจกรรมร้านค้า ออมทรัพย์ และผลิตสินค้า
- 4) มีสมุดบันทึกการประชุมคณะกรรมการดำเนินการและการประชุมใหญ่
- 5) มีการรายงานการประชุมให้หัวหน้าสถานศึกษาทราบทุกครั้ง

2.2.5 ผู้ตรวจสอบกิจกรรมสหกรณ์ได้มาโดยตำแหน่ง คือ

- 1) ผู้อำนวยการโรงเรียน
- 2) ผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียน
- 3) หัวหน้างานกิจการนักเรียน

บุคคลดังกล่าวมีการปฏิบัติงานดังนี้

- 1) ตรวจสอบเอกสาร การบัญชี การเงิน กิจกรรมสหกรณ์ทั้งหมด
- 2) เสนอผลการตรวจสอบต่อที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินงาน
- 3) เสนอผลการตรวจสอบประจำปีต่อที่ประชุมใหญ่

2.2.6 มีการอำนวยความสะดวกให้กิจกรรมสหกรณ์ดำเนินไปตามหลักการและวิธีการสหกรณ์ ดังต่อไปนี้

- 1) มีคณะกรรมการดำเนินการ 25 คน ได้มาจากการเลือกตั้ง มีครู 10 คน นักเรียน 15 คน แบ่งออกเป็น 6 ฝ่าย แต่ละฝ่ายจะมีครูเป็นที่ปรึกษา
- 2) มีข้อบังคับและระเบียบของกิจกรรมสหกรณ์
- 3) มีการดำเนินการตามมติที่ประชุมและข้อบังคับ
- 4) มีการรายงานกิจกรรมประจำปี
- 5) มีการประชุมใหญ่น้อยปีละ 1 ครั้ง

2.3 ผลการประเมินกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน

โรงเรียนได้ดำเนินการประเมินผลการจัดกิจกรรมสหกรณ์ ด้านต่าง ๆ โดยการสังเกตในภาพรวมดังนี้

1. ด้านปัจจัยดำเนินการ จากการจัดให้มีข้อบังคับและระเบียบต่าง ๆ มีทะเบียนบัญชีต่าง ๆ ที่จำเป็น มีสถานที่และครุภัณฑ์

2. ด้านการดำเนินการ จากการจัดให้มีการรับสมาชิกใหม่ การจัดประชุมใหญ่ มีการคัดเลือกกรรมการดำเนินงาน มีการจัดสรรกำไรสุทธิประจำปี การปฏิบัติงานของนักเรียนที่เป็นคณะกรรมการ การส่งผลผลิตของสมาชิกให้ร้านสหกรณ์ และความร่วมมือของบุคลากรทุกคนในโรงเรียน

3. ด้านผลผลิต จากการจำนวนสมาชิก หุ้น เงินฝาก เงินได้สุทธิเทียบกับปีที่ผ่านมา เมื่อประเมินผลด้านต่าง ๆ ดังกล่าวแล้ว ก็นำมาตรวจสอบผลการดำเนินการตลอดทั้งปีเทียบกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ทุกคนมีความพึงพอใจ จึงสรุปว่าผลการประเมินกิจกรรมสหกรณ์อยู่ในระดับดี

ค. ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน

1. ปัญหาด้านอาคารสถานที่

เนื่องจากโรงเรียนบ้านไผ่ประถมศึกษาเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ สมาชิกมาใช้บริการมาก ห้องที่ใช้อยู่จึงค่อนข้างจะแคบ ควรจัดให้ห้องกิจกรรมสหกรณ์เป็นเอกเทศ ซึ่งแยกออกจากตัวอาคาร และอยู่ในที่สว่างมองเห็นเด่นชัด

2. ปัญหาการให้ความร่วมมือจากบุคลากรในโรงเรียนและชุมชน

ชุมชนไม่ค่อยมีส่วนร่วม เพราะโรงเรียนอยู่ใกล้ตลาด ส่วนบุคลากรในโรงเรียนให้ความร่วมมือดี

3. การดำเนินงานในแต่ละวันมีสมาชิกใช้บริการมาก คณะกรรมการดูแลไม่ทั่วถึง วิธีแก้ปัญหาคือ รับสมัครสมาชิกช่วยบริการขาย

4.3 ข้อมูลจากการสัมภาษณ์นักเรียน

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนบ้านไผ่ประถมศึกษาจำนวน 30 คน เพื่อวัดคุณภานักเรียนด้านความรู้เกี่ยวกับสหกรณ์ และ เจตคติเกี่ยวกับสหกรณ์ ทั้งสองด้านจะมีข้อคำถามด้านละ 20 ข้อ ผลการสัมภาษณ์แยกเป็นด้านดังต่อไปนี้

ตารางที่ 2 ผลการสัมภาษณ์เพื่อวัดคุณภาพนักเรียนด้านความรู้เกี่ยวกับสหกรณ์

คนที่	จำนวนข้อที่ตอบถูก	คิดเป็นร้อยละ
1	17	85
2	14	70
3	17	85
4	17	85
5	18	90
6	15	75
7	16	80
8	16	80
9	11	55
10	17	85
11	15	75
12	14	70
13	16	80
14	16	80
15	13	65
16	13	65
17	16	80
18	9	45
19	15	75
20	16	80
21	16	80
22	16	80
23	16	80

ตารางที่ 2 ผลการสัมภาษณ์เพื่อวัดคุณภาพนักเรียนด้านความรู้เกี่ยวกับสหกรณ์ (ต่อ)

คนที่	จำนวนข้อที่ตอบถูก	คิดเป็นร้อยละ
24	9	45
25	14	70
26	9	45
27	13	65
28	16	80
29	12	60
30	16	80
รวม	438	73

จากตารางที่ 2 คุณภาพของนักเรียนด้านความรู้เกี่ยวกับสหกรณ์ เมื่อพิจารณาในภาพรวมพบว่านักเรียนมีผลการเรียนเรื่องสหกรณ์อยู่ในเกณฑ์ที่น่าพอใจ คือ นักเรียนตอบได้ถูกต้อง คิดเป็นร้อยละ 73

ตารางที่ 3 ผลการสัมภาษณ์นักเรียนเพื่อวัดคุณภาพนักเรียนด้านเจตคติต่อกิจกรรมสหกรณ์

ข้อที่	รายการ	จำนวนนักเรียน ที่เห็นด้วย	คิดเป็นร้อยละ
1	กิจกรรมสหกรณ์ฝึกให้นักเรียนทำงานกลุ่มสำเร็จ	29	96.67
2	กิจกรรมสหกรณ์สามารถช่วยเหลือสมาชิกได้	26	86.67
3	นักเรียนทุกคนควรสมัครเป็นสมาชิกสหกรณ์โรงเรียน	25	83.33
4	นักเรียนควรจะเข้มแข็งเกี่ยวกับกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนให้ผู้ปกครองเข้าใจ	25	83.33
5	การรวมกลุ่มและสหกรณ์มีส่วนช่วยให้มีอำนาจต่อรองกับพ่อค้าคนกลางได้	15	50.00
6	หลักสหกรณ์มีประโยชน์นำมาใช้ในชีวิตรประจำวันได้	21	66.67
7	กิจกรรมสหกรณ์สามารถฝึกให้นักเรียนรู้หลักการซื้อขายสินค้า	30	100.00
8	สหกรณ์ร้านค้า สามารถปันผลกำไรกลับคืนสู่สมาชิกอย่างเป็นธรรม	30	100.00
9	การจัดตั้งสหกรณ์ในโรงเรียนมีส่วนช่วยให้นักเรียนฝึกการทำงานรวมกลุ่มโดยอาศัยพื้นฐานประชาธิปไตย	28	93.33
10	วิธีการสหกรณ์ช่วยให้นักเรียนมีความเป็นประชาธิปไตยได้	25	83.33
11	นักเรียนมีส่วนช่วยให้การดำเนินสหกรณ์ประสบผลสำเร็จได้	30	100.00
12	กิจกรรมสหกรณ์สามารถฝึกให้นักเรียนทำงานด้วยกันให้สำเร็จได้	29	96.67
13	กิจกรรมสหกรณ์สามารถฝึกให้นักเรียนปฏิบัติตามระเบียบ และข้อตกลงร่วมกันได้	27	90.00

ตารางที่ 3 ผลการสัมภาษณ์นักเรียนเพื่อวัดคุณภาพนักเรียนด้านเจตคติเกี่ยวกับกิจกรรมสหกรณ์
(ต่อ)

ข้อที่	รายการ	จำนวนนักเรียน ที่เห็นด้วย	คิดเป็นร้อยละ
14	กิจกรรมสหกรณ์ฝึกให้นักเรียนมีความรับผิดชอบและ ร่วมปรับปรุงงานได้	26	86.67
15	นักเรียนมีส่วนช่วยแก้ปัญหาของกิจกรรมสหกรณ์ได้	26	86.67
16	กิจกรรมสหกรณ์มีส่วนช่วยฝึกให้นักเรียนมีความ ซื่อสัตย์ได้	30	100.00
17	กิจกรรมสหกรณ์มีส่วนช่วยฝึกให้นักเรียนขยันได้	27	90.00
18	กิจกรรมสหกรณ์มีส่วนช่วยให้นักเรียนประหยัดได้	26	86.67
19	กิจกรรมสหกรณ์มีส่วนเสริมสร้างความสามัคคีใน หมู่คณะได้	27	90.00
20	กิจกรรมสหกรณ์มีส่วนทำให้ฐานะทางการเงินของ โรงเรียนดีขึ้น	28	93.33
	รวม	530	88.33

จากตารางที่ 3 คุณภาพนักเรียนด้านเจตคติเกี่ยวกับกิจกรรมสหกรณ์โดยภาพรวม พบว่า
นักเรียนมีความเห็นด้วยกับกิจกรรมสหกรณ์อยู่ในเกณฑ์น่าพอใจ คือ เฉลี่ยร้อยละ 88.33

เมื่อพิจารณาเป็นรายเรื่อง นักเรียนเห็นด้วยอยู่ในเกณฑ์ที่น่าพอใจ ยกเว้นเรื่องการ
รวมกลุ่มและสหกรณ์มีส่วนช่วยให้มีอำนาจต่อรองกับพ่อค้าคนกลางได้ อยู่ในเกณฑ์ไม่น่าพอใจ คือ
นักเรียนเห็นด้วยร้อยละ 50